

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2018. április 12.*

„Előzetes döntéshozatal – Családegyesítési jog – 2003/86/EK irányelv – A 2. cikk bevezető fordulata és f) pontja – A »kísérő nélküli kiskorú« fogalma – A 10. cikk (3) bekezdésének a) pontja – A menekültnek a szüleivel történő családegyesítéshez való joga – A tagállam területére érkezésekor és a menedéjog iránti kérelmének benyújtásakor a 18. életévét be nem töltő, de a menedéjogot számára megadó határozat meghozatalának és a családegyesítés iránti kérelme benyújtásának időpontjában nagykorú menekült – Az érdekelt »kiskorúként« való minősülésének értékelése szempontjából meghatározó időpont”

A C-550/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a rechtbank Den Haag (hágai bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2016. október 31-én érkezett, 2016. október 26-i határozatával terjesztett elő az

A,

S

és

a **Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök (előadó), A. Rosas, C. Toader, A. Prechal és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. szeptember 14-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- A és S képviseletében N. C. Blomjous és S. Wierink advocaten,
- a holland kormány képviseletében M. K. Bulterman, M. A. M. de Ree és M. H. S. Gijzen, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: holland.

- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
 - az Európai Bizottság képviselőjében C. Cattabriga és G. Wils, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2017. október 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv (HL 2003. L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.) 2. cikke bevezető fordulatának és f) pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az eritreai állampolgársággal rendelkező A és S, valamint a staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (belügyi és igazságügyi államtitkár, Hollandia) (a továbbiakban: államtitkár) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő annak tárgyában, hogy az utóbbi A és S, valamint három kiskorú fiuk esetében megtagadta a legidősebb lányukkal való családegyesítés keretében nyújtandó ideiglenes tartózkodási engedélyt.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2003/86 irányelv

- 3 A 2003/86/EK tanácsi irányelv a családegyesítési jognak a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó, harmadik országok állampolgárságával rendelkező személyek által történő gyakorlására vonatkozó feltételeket határozza meg.
- 4 A 2003/86 irányelv (2), (4), (6), (8) és (10) preambulumbekzdésének szövege a következő:
„(2) A családegyesítéssel kapcsolatos intézkedéseket a több nemzetközi jogi okmányban megállapított, a család védelmére és a családi élet tiszteletben tartására irányuló kötelezettségnek megfelelően kell elfogadni. Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és betartja különösen [az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény, kihirdette: az 1993. évi XXXI. törvény] 8. cikkében és az Európai Unió alapjogi chartájában elismert elveket.
[...]
(4) A családegyesítés a családi élet lehetővé tételének szükséges eszköze. Segít kialakítani a harmadik országok állampolgárainak a tagállamba való beilleszkedését megkönnyítő társadalmi-kulturális stabilitást, és ez egyúttal a gazdasági és társadalmi kohézió, mint a Szerződésben megállapított alapvető közösségi célkitűzésnek az elősegítését is szolgálja.
[...]
(6) A család védelme és a családi élet kialakítása vagy megőrzése érdekében, a családegyesítési jog gyakorlásának lényeges feltételeit közös ismérvek alapján kell meghatározni.

[...]

- (8) Különös figyelmet kell fordítani a menekültek helyzetére, a tekintetben, hogy milyen okok miatt kellett országukat elhagyniuk, és milyen okok akadályozták meg azt, hogy ott rendes családi életet éljenek. Ezért előnyösebb feltételeket kell megállapítani családegyesítési joguk gyakorlására.
- (9) A családmag, vagyis a házastárs és a kiskorú gyermekek esetében minden esetben a családegyesítést kell alkalmazni.
- (10) A tagállamok határozhatnak arról, hogy engedélyezni kívánják-e a családegyesítést az egyenes ági felmenő rokonokra, a felnőtt, nem házas gyermekekre [...]"

5 A 2003/86 irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) »harmadik ország állampolgára«: az a személy, aki a Szerződés 17. cikke (1) bekezdésének értelmében nem az Unió polgára;
- b) »menekült«: egy harmadik ország olyan állampolgára vagy egy olyan hontalan személy, aki – a New Yorkban 1967. január 31-én aláírt jegyzőkönyvvel módosított, a menekültek jogállásáról szóló, 1951. július 28-i genfi egyezmény értelmében – menekültstátusszal rendelkezik;
- c) »családjegyesítő«: egy harmadik országnak egy tagállamban jogszerűen tartózkodó állampolgára, és aki vagy akinek családtagjai az együttélés érdekében családjegyesítésért folyamodnak;
- d) »családjegyesítés«: egy harmadik ország – egy tagállamban jogszerűen tartózkodó – állampolgára családtagjainak a tagállamba történő beutazása és ott-tartózkodása a családi egység megőrzése érdekében, függetlenül attól, hogy a családi kapcsolat a családjegyesítő beutazása előtt vagy azt követően jött létre;

[...]

- f) »kísérő nélküli kiskorú«: egy harmadik ország olyan állampolgárai vagy olyan hontalanok, akik tizennyolcadik életévüket még nem töltötték be, és akik a tagállam területére a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkeznek, mindaddig, amíg ilyen személy tényleges felügyelete alá nem kerülnek, továbbá azok a kiskorúak, akiket a tagállam területére való beutazásuk után hagytak kíséret nélkül."

6 A 2003/86 irányelv 3. cikke a következőket írja elő:

„(1) Ezt az irányelvet kell alkalmazni, ha a családjegyesítő a tagállam által megadott, egy évig vagy annál hosszabb ideig érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik, és megalapozott kilátásai vannak a letelepedési jogosultság megszerzésére, ha családtagjai harmadik országok bármilyen jogállású állampolgárai.

(2) Ezt az irányelvet nem kell alkalmazni, ha a családjegyesítő:

- a) menekültstátus elismerésért folyamodik, és kérelme tekintetében még nem hoztak végleges határozatot;
- b) számára a tagállamban való tartózkodást ideiglenes védelem alapján engedélyezték, vagy ezen az alapon való tartózkodás engedélyezéséért folyamodik, és a státusáról szóló határozatra vár;

c) számára a tagállamban való tartózkodást – a tagállamok nemzetközi kötelezettségeivel, nemzeti jogszabályaival vagy gyakorlatával összhangban – helyettesítő védelem alapján engedélyezték, vagy ezen az alapon való tartózkodás engedélyezéséért folyamodik, és a státusáról szóló határozatra vár.

[...]

(5) Ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon lehetőségét, hogy előnyösebb rendelkezéseket fogadjanak el vagy tartsanak fenn.”

7 A 2003/86 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok – ezen irányelv értelmében és a IV. fejezetben megállapított feltételeknek való megfelelésre is figyelemmel – törvény vagy rendelet útján a következő családtagok beutazását és tartózkodását engedélyezhetik:

a) a családegyesítő vagy házastársa első fokú egyenes ági felmenő rokonai, amennyiben az ő eltartottjai, és a származás szerinti országban nem részesülnek megfelelő családi támogatásban;

[...]”

8 A 2003/86 irányelv 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok határozzák meg, hogy a családegyesítési jog gyakorlása érdekében a beutazásra és a tartózkodásra irányuló kérelmet az érintett tagállam illetékes hatóságaihoz a családegyesítő vagy a családtag, illetve a családtagok nyújtják-e be.

[...]

(4) A tagállam illetékes hatóságai a kérelmet benyújtó személyt a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a kérelem benyújtásának időpontjától számított kilenc hónap elteltével írásban értesítik a határozatról.

A kérelem elbírálásának bonyolultsága miatti kivételes körülmények között az első albekezdésben említett határidő meghosszabbítható.

A kérelmet elutasító határozatot indokolni kell. Az érintett tagállam nemzeti jogszabályai határozzák meg, hogy milyen következmények fűződnek ahhoz, ha az első albekezdésben előírt időtartam végéig nem hoznak határozatot.

(5) A kérelem elbírálása során a tagállamok megfelelő figyelmet fordítanak a kiskorú gyermekek érdekeire.

9 A 2003/86 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése azt írja elő, hogy a tagállamok előírhatják a családegyesítési kérelmet benyújtó személy számára, hogy szolgáltatson bizonyítékot arra nézve, hogy a családegyesítő rendelkezik szállással, betegségbiztosítással és az említett rendelkezésben felsorolt követelményeknek megfelelő forrásokkal.

10 A 2003/86 irányelv 9–12. cikke a V. fejezetében található, melynek címe „A menekültek családegyesítése”. Ezen irányelv 9. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket írja elő:

„(1) Ezt a fejezetet kell alkalmazni a tagállamok által menekültként elismert személyek családegyesítésére.

(2) A tagállamok e fejezet alkalmazását azokra a menekültekre korlátozhatják, akiknek családi kapcsolatai időben megelőzik beutazásukat.”

11 A 2003/86 irányelv 10. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A családtagok meghatározására a 4. cikket kell alkalmazni, azzal a kivétellel, hogy annak (1) bekezdése harmadik albekezdését nem alkalmazzák a menekültek gyermekeire.

(2) A tagállamok engedélyezhetik a 4. cikkben nem említett egyéb családtagok családgyejesítését, ha azok a menekült eltartottjai.

(3) Ha a menekült kísérő nélküli kiskorú, a tagállamok:

a) családgyejesítési célból a 4. cikk (2) bekezdésének a) pontjában megállapított feltételek alkalmazása nélkül engedélyezik a kiskorú első fokú, egyenes ági felmenő rokonainak beutazását és tartózkodását;

b) családgyejesítési célból engedélyezhetik a kiskorú törvényes gyámjának vagy más családtagjának beutazását és tartózkodását, ha a menekültnek nincsenek egyenes ági felmenő rokonai, vagy nem lehet ilyen rokonokat felkutatni.”

12 A 2003/86 irányelv 11. cikkének szövege a következő:

„(1) A kérelem benyújtására és elbírálására az 5. cikket kell alkalmazni, e cikk (2) bekezdésére is figyelemmel.

(2) Amennyiben a menekült nem tud a családi kapcsolatot igazoló hivatalos okmányokat szolgáltatni, a tagállamok az ilyen kapcsolat fennállásáról más, a nemzeti joggal összhangban értékelendő bizonyítékokat vesznek figyelembe. A kérelmet elutasító határozat nem alapozható egyedül az igazoló okmányok hiányának tényére.”

13 A 2003/86 irányelv 12. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A 7. cikktől eltérve, a tagállamok nem írják elő a menekült, illetve családtagja/családtagjai számára, hogy a 4. cikk (1) bekezdésében említett családtagokra vonatkozó kérelem tekintetében bizonyítékot szolgáltatassanak arra nézve, hogy a menekült megfelel a 7. cikkben megállapított követelményeknek.

A nemzetközi kötelezettségek sérelme nélkül, ha a családgyejesítés lehetséges egy olyan harmadik országban, amellyel a családgyejesítő, illetve családtagja különleges kapcsolatokkal rendelkezik, a tagállamok előírhatják az első albekezdésben említett bizonyítékok szolgáltatását.

A tagállamok előírhatják a menekült számára, hogy tegyen eleget a 7. cikk (1) bekezdésében említett feltételeknek, ha a családgyejesítésre irányuló kérelmet nem nyújtják be a menekültstátus megadása után három hónapon belül.”

A 2011/95/EU irányelv

- 14 A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 337., 9. o.) (18), (19) és (21) preambulumbekzdése szerint:

„(18) Ezen irányelv végrehajtása során a tagállamoknak figyelembe kell venniük »a gyermek mindenekfelett álló érdekét«, összhangban az Egyesült Nemzetek 1989. évi, a gyermek jogairól szóló egyezményével. A mindenekfelett álló érdekének vizsgálatakor a tagállamoknak megfelelően tekintetbe kell venniük különösen a család egységének elvét, a kiskorú jólétét és szociális fejlődését, a személyi biztonságát érintő megfontolásokat, valamint a kiskorú véleményét életkorának és érettségi fokának megfelelően.

(19) Ki kell terjeszteni a családtag fogalmát, figyelembe véve az eltartotti viszony különféle sajátos körülményeit, valamint a gyermek mindenekfelett álló érdekének szentelendő külön figyelmet.

[...]

(21) A menekült jogállás elismerése deklaratív aktus.”

- 15 A 2011/95 irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

d) »menekült«: harmadik ország olyan állampolgára, aki faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy olyan hontalan személy, aki korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva a fenti okoknál fogva nem tud, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem akar oda visszatérni, és akire a 12. cikk nem vonatkozik;

e) »menekültjogállás«:egy harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy valamely tagállam által menekültként történő elismerése;

[...]”

- 16 A 2011/95 irányelv 13. cikke, melynek címe „A menekültként való elismerés”, előírja, hogy „[a] tagállamok olyan harmadik országbeli állampolgárt vagy hontalan személyt ismernek el menekültként, aki megfelel a II. és III. fejezetben előírt feltételeknek”. Ezek a fejezetek a nemzetközi védelem iránti kérelem értékelésére, illetve a menekültkénti elismerés feltételeire vonatkoznak.

A 2013/32/EU irányelv

- 17 A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2013. L 198., 60. o.) (33) preambulumbekzdése a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv végrehajtása során a tagállamoknak elsődlegesen a gyermek mindenekfelett álló érdekét kell szem előtt tartaniuk, az Európai Unió Alapjogi Chartájával (Charta) és az Egyesült Nemzetek 1989-es gyermekjogi egyezményével összhangban. A gyermek mindenekfelett álló érdekének mérlegelésekor a tagállamoknak többek között kellő figyelmet kell fordítaniuk a gyermek jólétére és szociális fejlődésére, beleértve a gyermek háttérét is.”

- 18 Az 2013/32 irányelvnek a „Vizsgálati eljárás” című 31. cikke a (7) bekezdésében a következőket írja elő:

„A tagállamok – a II. fejezet alapelveivel és garanciáival összhangban – elsőbbséget biztosíthatnak egy nemzetközi védelem iránti kérelem vizsgálatának, különösen:

- a) ha a kérelem valószínűsíthetően megalapozott;
- b) amennyiben a kérelmező [a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 96. o.)] 22. cikke értelmében kiszolgáltató helyzetben van, vagy különleges eljárási garanciákra van szüksége, különös tekintettel a kísérő nélküli kiskorúakra.”

A holland jog

- 19 A Vreemdelingenwet 2000 (a külföldiek jogállásáról szóló 2000. évi törvény) 29. cikke (2) bekezdésének bevezető fordulata és c) pontja értelmében a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja szerinti, kísérő nélküli kiskorú külföldi állampolgár szülei menedékjog alapján az e törvény 28. cikkében foglalt ideiglenes tartózkodási engedélyt kaphatnak, ha az érintett külföldi állampolgár érkezésekor annak családmagjához tartoznak, függetlenül attól, hogy ezen állampolgárral együtt érkeztek Hollandiába, vagy az említett 28. cikkben foglalt ideiglenes tartózkodás iránti kérelemnek az ezen állampolgár számára történő kiállítását követő három hónapon belül csatlakoztak hozzá.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 20 A és S lánya kísérő nélkül érkezett Hollandiába, amikor még kiskorú volt. 2014. február 26-án menedékjog iránti kérelmet terjesztett elő. 2014. június 2-án nagykorúvá vált.
- 21 Az államtitkár a 2014. október 21-én hozott határozattal az érintett számára menedékjog alapján öt évig érvényes tartózkodási engedélyt biztosított a menedékjog iránti kérelem benyújtásának időpontjától kezdődő hatállyal.
- 22 2014. december 23-án a VluchtelingenWerk Midden-Nederland szervezet (közép-hollandiai menekültügyi szervezet) A és S lányának a nevében családjegyesítés jogcímén a lány szülei, valamint három kiskorú fiútestvére részére szóló ideiglenes tartózkodási engedély iránti kérelmet nyújtott be.
- 23 Az államtitkár a 2015. május 27-i határozatban elutasította e kérelmet, azzal az indokkal, hogy annak benyújtásakor A és S lánya nagykorú volt. Az e határozattal szemben benyújtott panaszt a 2015. augusztus 13-i határozat megalapozatlannak nyilvánította.

- 24 A és S 2015. szeptember 3-án keresetet indított ezen elutasítással szemben a rechtbank Den Haag (hági bíróság, Hollandia) előtt.
- 25 A és S a keresetének alátámasztása érdekében azzal érvel, hogy a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulatából és f) pontjából az következik, hogy annak megállapítása szempontjából, hogy egy személy „kísérő nélküli kiskorúnak” minősíthető-e, az érintett személy adott tagállamba történő beutazásának időpontja a meghatározó. Az államtitkár ezzel ellentétben úgy véli, hogy ebben a tekintetben a családegyesítési kérelem előterjesztésének időpontja a döntő.
- 26 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a Raad van State (államtanács, Hollandia) két, 2015. november 23-án hozott ítéletében úgy határozott, hogy annak meghatározásával kapcsolatban, hogy a külföldi állampolgár a 2003/86 irányelv 2. cikke bevezető fordulatának és f) pontjának hatálya alá tartozik-e, figyelembe vehető az a körülmény, hogy a Hollandiába történő érkezését követően nagykorúvá vált.
- 27 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben úgy véli, hogy a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulatából és f) pontjából az következik, hogy a kísérő nélküli kiskorúnak minősülést főszabály szerint abban az időpontban kell értékelni, amikor az érintett személy a tagállamba megérkezik. Igaz, hogy e rendelkezés előír két kivételt ezen főszabály alól, nevezetesen azon kiskorú vonatkozásában, akinek eredetileg volt kísérője, majd kíséret nélkül hagyták, valamint azon kiskorú tekintetében, akinek az érkezésekor nem volt kísérője, majd felelős felnőtt felügyelete alá került. A jelen ügy körülményei azonban nem tartoznak egyik kivétel hatálya alá sem, és az említett rendelkezés szövegében semmi nem támasztja alá azt az álláspontot, hogy e rendelkezés az említett főszabály alóli egyéb kivételeket is engedne.
- 28 E körülmények között a rechtbank Den Haag (hági bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Egy harmadik ország olyan állampolgárait vagy olyan hontalanokat is a [2003/86] irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja szerinti »kísérő nélküli kiskorúnak« kell-e tekinteni a menekültek családegyesítése keretében, akik 18. életévüket még nem töltötték be, és akik a tagállam területére a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkeznek, és akik

- menedékjogot kérnek,
- a tagállamban lefolytatott menekültügyi eljárás ideje alatt betöltik tizennyolcadik életévüket,
- a kérelem benyújtásának időpontjára visszamenőleges hatállyal menedékjogot kapnak, és
- ezt követően családegyesítést kérnek?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 29 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulatát és f) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében „kiskorúnak” kell minősíteni az olyan, harmadik ország állampolgárságával rendelkező vagy hontalan személyt, aki 18. életévét még nem töltötte be abban az időpontban, amikor a tagállam területére érkezett, és a menedékjog iránti kérelmét ezen államban benyújtotta, de aki a menekültügyi eljárás során nagykorúvá válik, és ezt követően a kérelmének időpontjára visszamenőleges hatállyal menedékjogban részesül.
- 30 A és S úgy véli, hogy e kérdésre igenlő választ kell adni, míg a holland és a lengyel kormány, valamint az Európai Bizottság ezzel ellentétes álláspontot képvisel. Pontosabban a holland kormány azzal érvel, hogy a tagállamoknak kell meghatározniuk, hogy melyik a releváns időpont annak megállapítása

szempontjából, hogy valamely menekültet a 2003/86 irányelv 2. cikkének f) pontja értelmében kísérő nélküli kiskorúnak kell-e tekinteni. Ezzel szemben a lengyel kormány és a Bizottság álláspontja szerint ezen időpont az említett irányelv alapján határozható meg. A Bizottság véleménye szerint ezen időpont a családdegyesítés iránti kérelem benyújtásának időpontja, míg a lengyel kormány nézete szerint az említett kérelemről szóló határozat meghozatalának az időpontja.

- 31 Emlékeztetni kell arra, hogy a 2003/86 irányelv célja annak 1. cikke értelmében a családdegyesítési jognak a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó harmadik országok állampolgárai által történő gyakorlása feltételeinek meghatározása.
- 32 E tekintetben ezen irányelv (8) preambulumbekzdéséből az következik, hogy az a menekültek tekintetében előnyösebb feltételeket állapít meg e családdegyesítési jog gyakorlására, mivel különös figyelmet kell fordítani a helyzetükre azon okokra tekintettel, amelyek miatt el kellett hagyniuk országukat, és amelyek megakadályozták azt, hogy ott rendes családi életet éljenek.
- 33 Ezen előnyösebb feltételek egyike a menekült elsőfokú egyenes ági felmenőivel való családdegyesítésre vonatkozik.
- 34 Míg ugyanis a 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében az ilyen családdegyesítés főszabály szerint az egyes tagállamok mérlegelésének tárgyát képezi, és annak többek között az a feltétele, hogy az elsőfokú egyenes ági felmenők a családdegyesítő eltartottjai legyenek, és a származás szerinti országban ne részesüljenek a szükséges családi támogatásban, ezen irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja e főszabály alóli kivételként a kísérő nélküli kiskorúak tekintetében előírja az ilyen családdegyesítéshez való jogot, amely tekintetében a tagállamok nem rendelkeznek mérlegelési mozgástérrel, és amelyre nem vonatkoznak a 4. cikk (2) bekezdésének a) pontjában előírt feltételek.
- 35 A „kísérő nélküli kiskorú” fogalma, amely a 2003/86 irányelvben csupán a 10. cikk (3) bekezdésének a) pontjában szerepel, ezen irányelv 2. cikkének bevezető fordulatában és f) pontjában került meghatározásra.
- 36 Ezen utóbbi rendelkezés értelmében a 2003/86 irányelv alkalmazásában „»kísérő nélküli kiskorú«: egy harmadik ország olyan állampolgárai, vagy olyan hontalanok, akik tizennyolcadik életévüket még nem töltötték be, és akik a tagállam területére a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt kísérete nélkül érkeznek, mindaddig, amíg ilyen személy tényleges felügyelete alá nem kerülnek, továbbá azok a kiskorúak, akiket a tagállam területére való beutazásuk után hagytak kíséret nélkül”.
- 37 Ez a rendelkezés tehát két feltételt ír elő, nevezetesen azt, hogy az érdekelt „kiskorú” legyen, és „kísérő nélküli”.
- 38 Bár e második feltételt illetően az említett rendelkezés az érdekeltnek az érintett tagállam területére való érkezésének az időpontjára utal, ugyanezen rendelkezésből az következik, hogy későbbi körülményeket is figyelembe kell venni, mégpedig két esetben. Így az olyan, az érkezése időpontjában kísérő nélküli kiskorúnak minősülő személy, aki később a jog vagy a szokás alapján felelős felnőtt felügyelete alá kerül, nem felel meg e második feltételnek, míg az olyan kiskorú, akit kezdetben kísérték, de a későbbiekben kísérő nélkül hagytak, kísérő nélkülinek minősül, és így megfelel e feltételnek.
- 39 A jelen ítélet 37. pontjában említett e két feltétel közül az első tekintetében, mely az egyetlen vitatott feltétel az alapügyben, a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja annak előírására szorítkozik, hogy az érdekelt „a tizennyolcadik életév[é]t még nem töltött[e] be”, annak pontosabb megjelölése nélkül, hogy e feltételnek mely időpontban kell teljesülnie.

- 40 Ugyanakkor ezen utóbbi körülményből semmilyen módon nem következik, hogy az egyes tagállamoknak kell meghatározniuk azt az időpontot, melyet alapul kívánnak venni annak értékeléséhez, hogy az említett feltétel teljesül-e.
- 41 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy mind az uniós jog egységes alkalmazása követelményének, mind az egyenlőség elvének megfelelően a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést rendes körülmények között az Európai Unió egészében önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve többek között a rendelkezés összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját (2017. július 26-i *Ouhrami* ítélet, C-225/16, EU:C:2017:590, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 42 E tekintetben meg kell állapítani először is azt, hogy sem a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulata és f) pontja, sem annak 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja nem tartalmaz a nemzeti jogra vagy a tagállamokra való hivatkozást, eltérően ezen irányelv más rendelkezéseitől, mint például az 5. cikk (1) bekezdése és a 11. cikk (2) bekezdése, ami arra utal, hogy ha az uniós jogalkotó az egyes tagállamok mérlegelésének tárgyává kívánta volna tenni az annak meghatározására vonatkozó problémát, hogy az érdekeltnek meddig kell kiskorúnak lennie ahhoz, hogy a szüleivel való családegyesítés jogában részesüljön, ebben a kontextusban is előírt volna ilyen hivatkozást.
- 43 Ezenfelül a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja a tagállamok részére pontos, pozitív kötelezettségeket ír elő, amelyeknek világosan meghatározott alanyi jog felel meg. E rendelkezés a tagállamok számára az abban meghatározott esetben kötelezővé teszi, hogy engedélyezzék a családegyesítő elsőfokú egyenes ági felmenőivel való családegyesítést, anélkül hogy a tagállamok mérlegelési mozgásterrel rendelkezének.
- 44 Végezetül a 2003/86 irányelv nem csak általánosságban követi a családegyesítés elősegítésének és a harmadik ország állampolgárságával rendelkező, többek között kiskorú személyek védelmének célját (lásd ebben az értelemben: 2012. december 6-i *O* és társai ítélet, C-356/11 és C-357/11, EU:C:2012:776, 69. pont), hanem a 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja kifejezetten fokozott védelem biztosítását célozza a menekültek közül azok tekintetében, akik kísérő nélküli kiskorúnak minősülnek.
- 45 E körülmények között, bár a 2003/86 irányelv nem határozza meg kifejezetten, hogy a menekültnak meddig kell kiskorúnak lennie ahhoz, hogy a 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjában előírt családegyesítési jogban részesüljön, e rendelkezés céljából, és abból, hogy az nem hagy mérlegelési mozgásteret a tagállamok számára, valamint abból, hogy e tekintetben hiányzik a nemzeti jogra való hivatkozás, az következik, hogy ezen időpont meghatározása nem hagyható az egyes tagállamok értékelésére.
- 46 Hozzá kell fűzni továbbá, hogy az alapügy tárgyát képező helyzet e tekintetben nem hasonlítható össze a holland kormány által hivatkozott, és a 2014. július 17-i *Noorzia* ítélet (C-338/13, EU:C:2014:2092) alapjául szolgáló helyzettel, amelyben a 2003/86 irányelv 4. cikkének (5) bekezdése volt érintett, amely azt írja elő, hogy „[a] jobb beilleszkedés biztosítása és a kényszerházasságok megelőzése érdekében, a tagállamok a családegyesítő és házastársa számára minimális életkor, de legfeljebb a 21. életév betöltését írhatják elő a házastársnak a családegyesítővel való egyesülése előtt”.
- 47 A 2003/86 irányelv 4. cikkének (5) bekezdése ugyanis annak 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjától eltérően fakultatív jellegű, és ezenfelül kifejezetten mérlegelési mozgásteret biztosít a tagállamoknak annak meghatározása tekintetében, hogy a családegyesítő és házastársa vonatkozásában milyen minimális életkort kívánnak adott esetben alkalmazni azon jogszerű cél érdekében, hogy jobb beilleszkedést biztosítsanak és megelőzzék a kényszerházasságot. Következésképpen azok az eltérések, amelyek abból származnak, hogy az egyes tagállamok szabadon meghatározhatják, hogy a hatóságaiknak mely időpontot kell alapul venniük annak megállapításához, hogy a korra vonatkozó feltétel teljesül-e, teljes mértékben összeegyeztethetők a 2003/86 irányelv 4. cikke (5) bekezdésének a céljával, ellentétben az irányelv 10. cikke (3) bekezdése a) pontjának esetével.

- 48 Pontosabban, azt a kérdést illetően, hogy végső soron mely időpontban kell értékelni a menekült életkorát ahhoz, hogy e menekült kiskorúnak minősülhessen, és részesülhessen a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjában meghatározott családdegysítési jogban, erre ezen irányelv szövege, rendszere és célja alapján kell választ adni, figyelembe véve azt a szabályozási keretet, amelybe az illeszkedik, valamint az uniós jog általános elveit.
- 49 E tekintetben a jelen ítélet 38. és 39. pontjából az következik, hogy önmagában sem a 2003/86 irányelv 2. cikke bevezető fordulatának és f) pontjának a szövege, sem a 10. cikke (3) bekezdése a) pontjának a szövege nem teszi lehetővé az említett kérdésre való válaszadást.
- 50 Ami a 2003/86 irányelv rendszerét illeti, meg kell állapítani, hogy ezen irányelv a 3. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében nem alkalmazandó, ha a családdegysítő harmadik ország állampolgára, aki menekültstátus elismerésért folyamodik, és kérelme tekintetében még nem hoztak végleges határozatot. Ezen irányelv 9. cikkének (1) bekezdése pedig előírja, hogy a tagállamok által menekültként elismert személyek családdegysítésére az irányelv V. fejezetét kell alkalmazni, melynek a 10. cikk (3) bekezdésének a) pontja is része.
- 51 Bár a menedékjogot kérelmező azon lehetősége, hogy a 2003/86 irányelv alapján családdegysítést kérelmezzen, így azon feltételhez kötött, hogy a menedékjog iránti kérelmét illetően jogerős kedvező határozatot hozzanak, meg kell állapítani, hogy e feltételt könnyen megmagyarázhatja az a körülmény, hogy az ilyen határozat elfogadása előtt lehetetlen bizonyossággal tudni azt, hogy az érdekelt megfelel-e a menekült jogállás megadására vonatkozó feltételeknek, ami ugyanakkor meghatározza a családdegysítésben való részesülés jogát.
- 52 Ebben a kontextusban emlékeztetni kell arra, hogy a menekült jogállást meg kell adni a személynek, ha az megfelel az uniós jogban megállapított minimumszabályoknak. A 2011/95 irányelv 13. cikke értelmében a tagállamok e jogállást megadják minden olyan harmadik országbeli állampolgárnak, illetve olyan hontalan személynek, aki megfelel ezen irányelv II. és III. fejezetében a menekültnek való minősülésre vonatkozóan előírt feltételeknek, és e tekintetben a tagállamok nem rendelkeznek mérlegelési mozgástérrel (lásd ebben az értelemben: 2015. június 24-i H. T., C-373/13, EU:C:2015:413, 63. pont).
- 53 A 2011/95 irányelv (21) preambulumbekzdése ezenfelül megállapítja, hogy a menekült jogállás elismerése deklaratív aktus.
- 54 Így a nemzetközi védelem iránti kérelemnek a 2011/95 irányelv II. fejezete alapján való benyújtását követően minden olyan harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy, aki megfelel a III. fejezetben előírt anyagi jogi feltételeknek, szubjektív jogban részesül aziránt, hogy a menekülti jogállást elismerjék, mégpedig még az e tekintetben elfogadott határozat előtt.
- 55 E körülmények között a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjában előírt családdegysítési jognak az attól való függővé tétele, hogy az illetékes hatóság mikor fogadja el formálisan az érintett személy menekülti jogállását elismerő határozatot, és így attól való függővé tétele, hogy e hatóság a nemzetközi védelem iránti kérelmet milyen gyorsasággal intézi, veszélyeztetné e rendelkezés hatékony érvényesülését, és ellentétes lenne nem csak ezen irányelv céljával, amely a családdegysítés elősegítésében és a menekültek – többek között a kísérő nélküli kiskorúak – számára e tekintetben nyújtott különleges védelemben áll, hanem az egyenlő bánásmód és a jogbiztonság elvével is.
- 56 Az ilyen értelmezés ugyanis azzal a következménnyel járna, hogy két, kísérő nélküli, azonos korú menekült vonatkozásában, akik ugyanabban az időpontban nyújtottak be nemzetközi védelem iránti kérelmet, a családdegysítési jog tekintetében különböző bánásmódot lehetne alkalmazni ezen kérelmek elintézési idejétől függően, amelyet általában nem tudnak befolyásolni, és amely a szóban forgó

helyzetek komplexitásán túlmenően az illetékes hatóságok munkaterhétől, valamint az e hatóságok rendelkezésére bocsátott forrásokat és az elsőbbséggel intézett ügyeket érintően a tagállamok által meghozott politikai döntésektől is függhet.

- 57 Ezenfelül, tekintettel arra, hogy a menekültügyi eljárás tartama jelentős lehet, és különösen a nemzetközi védelmet kérelmezők tömeges megjelenésének időszakában az e tekintetben az uniós jog által előírt határidőket gyakran túllépik, a családegyesítési jognak az attól való függővé tétele, hogy ezen eljárást mikor fejezik be, e jogtól és a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjában biztosított védelemtől megfoszthatná azon menekültek nagy részét, akik kísérő nélküli kiskorúként nyújtották be a nemzetközi védelem iránti kérelmüket.
- 58 Ezenfelül ez az értelmezés ahelyett, hogy a nemzeti hatóságokat arra ösztönözné, hogy a kísérő nélküli kiskorúaktól származó, nemzetközi védelem iránti kérelmeket elsőbbséggel intézzék a különleges sérülékenységüknek a figyelembevétele érdekében, amely lehetőséget a 2013/32 irányelv 31. cikke (7) bekezdésének b) pontja már kifejezetten felkínálja, éppen ellenkező hatással járna, megghiúsítva az ezen irányelv, valamint a 2003/86 irányelv és a 2011/95 irányelv által követett, arra irányuló célt, hogy biztosított legyen, hogy a tagállamok számára ezen irányelvek alkalmazása során az Alapjogi Charta 24. cikkének (2) bekezdésével összhangban a gyermek mindenekfelett álló érdeke ténylegesen elsődleges megfontolásnak minősüljön.
- 59 Az említett értelmezés továbbá azzal a következménnyel járna, hogy az olyan, kísérő nélküli kiskorú számára, aki nemzetközi védelem iránti kérelmet terjesztett elő, teljes mértékben előreláthatatlan lenne, hogy részesül-e a szüleivel való családegyesítésre vonatkozó jogban, ami árthat a jogbiztonságnak.
- 60 Ezzel szemben a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtása időpontjának az alapulvétele azon időpontként, amelyre a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdése a) pontjának alkalmazása céljából a menekült életkorának értékelése tekintetében hivatkozni kell, lehetővé teszi a kronológiailag ugyanolyan helyzetben lévő valamennyi kérelmezővel szembeni azonos és előrelátható bánásmód garantálását, biztosítva, hogy a családegyesítés iránti kérelem sikere főként a kérelmezőnek betudható körülményektől függjön, és nem az ügyintézésnek betudható körülményektől, például ideértve a nemzetközi védelem iránti kérelem vagy a családegyesítés iránti kérelem elintézésének időtartamát (lásd analógia útján: 2014. július 17-i Noorzia ítélet, C-338/13, EU:C:2014:2092, 17. pont).
- 61 Igaz, hogy mivel – amint azt a holland kormány és a Bizottság állította – a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjával ellentétes lenne, ha egy olyan menekült, aki a kérelme időpontjában kísérő nélküli kiskorúnak minősült, de az eljárás korán nagykorúvá vált, időkorlát nélkül hivatkozhatna az e rendelkezés által biztosított előnyre a családegyesítés elérése érdekében, az erre irányuló kérelmét észszerű határidőn belül előterjesztenie. Az ilyen észszerű határidő meghatározásához az ezen irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében foglalt hasonló szövegben az uniós jogalkotó által alkalmazott megoldás útmutatást nyújt, így meg kell állapítani, hogy az említett irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontján alapuló családegyesítés iránti kérelmet az ilyen helyzetben főszabály szerint három hónapos határidőn belül kell benyújtani azon időponttól kezdődően, amelyben az érintett „kiskorút” menekültként elismerték.
- 62 Ami azon egyéb időpontokat illeti, amelyeket a jelen eljárás keretében javasoltak annak értékeléséhez, hogy valamely menekült kiskorúnak minősülhet-e, meg kell állapítani egyrészt azt, hogy a tagállam területére való érkezés időpontja főszabály szerint e tekintetben nem tekinthető meghatározónak, tekintettel arra a szoros kapcsolatra, amely a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjában előírt családegyesítési jog és a menekült jogállás között fennáll, melyek közül az utóbbinak az elismerése a nemzetközi védelem iránti kérelemnek az érdekelt általi előterjesztésétől függ.

- 63 Ami másrészt a családegyesítés iránti kérelem benyújtásának az időpontját és az arról való döntés időpontját illeti, elegendő emlékeztetni arra, hogy többek közt a jelen ítélet 55. pontjából az következik, hogy a 2003/86 irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjában előírt családegyesítési jog nem függhet attól az időponttól, amelyben az illetékes hatóság hivatalosan elfogadja a családegyesítő menekültkénti elismerésére vonatkozó határozatot. Márpedig pontosan ez lenne a helyzet akkor, ha ezen időpontok egyikét kellene meghatározónak tekinteni, mivel – amint az a jelen ítélet 50. és 51. pontjában megállapításra került – a családegyesítő csupán a menekültkénti elismerésére vonatkozó határozat meghozatalát követően terjeszthet elő családegyesítés iránti kérelmet.
- 64 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/86 irányelv 2. cikkének bevezető fordulatát és f) pontját ezen irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében „kiskorúnak” kell minősíteni az olyan, harmadik ország állampolgárságával rendelkező vagy hontalan személyt, aki 18. életévét még nem töltötte be abban az időpontban, amikor a tagállam területére érkezett, és a menedékjog iránti kérelmét ezen államban benyújtotta, de aki a menekültügyi eljárás során nagykorúvá válik, és ezt követően menekült jogállásban részesül.

A költségekről

- 65 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv 2. cikkének bevezető fordulatát és f) pontját ezen irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés értelmében „kiskorúnak” kell minősíteni az olyan, harmadik ország állampolgárságával rendelkező vagy hontalan személyt, aki 18. életévét még nem töltötte be abban az időpontban, amikor a tagállam területére érkezett, és a menedékjog iránti kérelmét ezen államban benyújtotta, de aki a menekültügyi eljárás során nagykorúvá válik, és ezt követően menekült jogállásban részesül.

Aláírások